

POSTANOWIENIE

16 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marta Romańska

na posiedzeniu niejawnym 16 lipca 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa P. Niestandaryzowanego Funduszu Wierzytelności
Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W.
przeciwko M. A.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej M. A.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 29 kwietnia 2024 r., VII AGa 506/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) zł z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od doręczenia pozwanej odpisu niniejszego postanowienia, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

[dr]

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna

jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do powyższych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Pozwana wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występujące w sprawie zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), które przedstawiała jako pytanie: „Czy rażąca dysproporcja pomiędzy wartością nominalną wierzytelności a ceną jej nabycia przez fundusz sekurytyzacyjny (poniżej 10% wartości nominalnej), może prowadzić do uznania tej cesji za nieważną na podstawie art. 58 § 2 k.c. z uwagi na naruszenie zasad współżycia społecznego, szczególnie w kontekście ochrony dłużnika przed nadużyciem prawa przez nabywcę wierzytelności?”. Wniosła też o skierowanie do Trybunału Konstytucyjnego pytania o treści: „Czy art. 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, który przewiduje, że przedawnienie roszczenia zabezpieczonego hipoteką nie narusza uprawnienia wierzyciela do zaspokojenia się z nieruchomości obciążonej, jest zgodny z art. 2, art. 32 i art. 64 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej?”.

Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako na przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga zidentyfikowania problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni. Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których ono powstało. Zagadnienie powinno być ponadto „istotne” z uwagi na wagę problemu interpretacyjnego, którego dotyczy dla systemu prawa. Skoro jednak skarga kasacyjna jest wnoszona w konkretnej sprawie, to zarówno charakter rozpoznawanego roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy byłby związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi

pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

Wierzytelność co do zasady może być przedmiotem obrotu, a ma to miejsce na podstawie przelewu (art. 509-516 k.c.), którego istotą jest przeniesienie wierzytelności na nowego wierzyciela na podstawie umowy między dawnym a nowym wierzycielem, do czego zwykle nie jest potrzebna zgoda dłużnika. Zmiana osoby wierzyciela w wyniku przelewu nie prowadzi do innej modyfikacji stosunku zobowiązaniowego, na tle którego powstała przelana wierzytelność, niż tylko odnosząca się do określenia osoby wierzyciela, jako uprawnionego do przyjęcia świadczenia z tej wierzytelności. Ustawodawca wyłączył wprowadzenie możliwości przelewu niektórych wierzytelności, lecz z całą pewnością ani ustawa wyraźnie, ani właściwości zobowiązania nie sprzeciwiają się przeniesieniu na inną osobę wierzytelności z umowy kredytowej, a takich wierzytelności dotyczy spór rozstrzygnięty zaskarżonym wyrokiem. W sprawie nie ustalono, żeby w umowie między pozwaną a bankiem znalazły się ustalenia, z których by wynikał zakaz przenoszenia wierzytelności z tej umowy.

Umowa przelewu jest czynnością przysparzającą w majątku cesjonariusza i kauzalną, o czym przesądza art. 510 § 1 i 2 k.c. Zgodnie z art. 510 § 1 k.c., umowa sprzedaży, zamiany, darowizny lub inna umowa zobowiązująca do przeniesienia wierzytelności przenosi wierzytelność na nabywcę, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej albo że strony inaczej postanowiły. W świetle tego przepisu podstawą przeniesienia wierzytelności może być każda umowa, która obejmuje zobowiązanie do rozporządzenia tym zbywalnym prawem majątkowym. Artykuł 510 k.c. rozstrzyga o tzw. podwójnym skutku umowy zobowiązującej, tj. jednoczesnym rozporządzeniu wierzytelnością wraz z zaciągnięciem zobowiązania, do dokonania takiego przesunięcia majątkowego.

Zobowiązanie do przeniesienia wierzytelności może mieć charakter odpłatny lub nieodpłatny, stosownie do ustaleń między cedentem i cesjonariuszem. Jeśli nie poczynią oni uzgodnień co do tego, jakie świadczenie ma trafić do majątku cedenta w zamian za wierzytelność przenoszoną na cesjonariusza, to przyjąć trzeba, że umowa nie ma charakteru odpłatnego. W relacjach między bankiem a –

działającym na podstawie ustawy z 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2023 r., poz. 681) i zajmującym się obrotem wierzytelnościami – powodem, przelew miał charakter odpłaty. Podmioty te uzgodniły między sobą cenę za wierzytelność, uwzględniającą zapewne atrakcyjność tej wierzytelności, wysiłki, jakie będą konieczne do uzyskania świadczenia z niej oraz ich koszty. Wprawdzie jeżeli zawarcie umowy przelewu następuje w wykonaniu zobowiązania wynikającego z uprzednio zawartej umowy zobowiązującej do przeniesienia wierzytelności, z zapisu zwykłego, z bezpodstawnego wzbogacenia lub z innego zdarzenia, ważność umowy przelewu zależy od istnienia tego zobowiązania, lecz w sprawie nie ujawniły się żadne okoliczności, które by mogły przemawiać za nieważnością leżącej u podstaw przelewu umowy między cedentem i cesjonariuszem. Z pewnością nie może za tym przemawiać cena zapłacona za wierzytelność, gdyż każda wierzytelność jest tyle na rynku warta, ile jego uczestnicy są gotowi za nią zapłacić. Sprzedający wierzytelność bank i fundusz, jako jej nabywca działają jako przedsiębiorcy. Nie ma powodu by ich decyzje biznesowe oceniać w świetle zasad współżycia społecznego i podważać zawierane przez tych przedsiębiorców umowy, gdy cena za przenoszone pomiędzy nimi wierzytelności wyda się dłużnikowi tych wierzytelności zbyt niska. Pozwaną jako dłużnika wierzytelności w relacji z cesjonariuszem i cedentem chroni uregulowanie z art. 515 k.c.

Art. 77 ustawy z 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. z 2025 r., poz. 341; dalej – u.k.w.h.) stanowi, że przedawnienie roszczenia zabezpieczonego hipoteką nie wpływa na uprawnienie wierzyciela do dochodzenia roszczenia z nieruchomości obciążonej hipoteką. W wyroku z 15 maja 2019 r., SK 31/17 (OTK-A 2019, poz. 21) Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że przepis ten jest zgodny z art. 64 ust. 2 oraz z art. 64 ust. 3 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. Trybunał Konstytucyjny wyjaśnił zarazem, że na tę ocenę nie mają wpływu poglądy wyrażone w wyrokach Trybunału Konstytucyjnego z 8 października 2013 r., SK 40/12 (OTK-A 2013, nr 7, poz. 97) i 19 czerwca 2012 r., P 41/10 (OTK-A 2012, nr 6, poz. 65), gdyż oba te wyroki dotyczyły uregulowania hipoteki w prawie podatkowym, w którym obowiązują odmienne zasady powstawania stosunków prawnych od zasad przyjętych w prawie prywatnym.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. oraz – co do kosztów postępowania – art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., § 2 pkt 7 w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2015 r. poz. 1800), orzeczono jak w postanowieniu.

[dr]

[a.ł]